

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 1 • NR 7 • 1963

Nye kommunevåpen i Norden

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Nye Kommunevåpen i Norden

Norge

ØSTFOLD FYLKE. «På rød bunn en gull tredelt solstråle skrått oppad». — Motivet hentyder til fylkets navn og geografiske beliggenhet og dessuten til fylkets gamle fruktbarhetskultur. Solstrålen i midten skal symbolisere varme, og de to andre lys. Vedtatt i Østfold fylkesting 12. juni 1958, fastsatt ved kongelig resolusjon av 26. september 1958. Brukes også som flagg. Tegnet av H. Trætteberg.

Eidsberg kommune i Østfold fylke. «På en bunn av gull et avrevet bjørnehode i sort». — I sagn og historie fra Eidsberg forekommer en lang rekke mannsnavn på *-bjørn*, Torbjørn, Asbjørn, Arnbjørn m. v., i tilknytning til en middelaldersk borg på en holme i elven Glomma, der en av Håkon Håkonssons lendmenn hadde sitt sete. Vedtatt i Eidsberg kommunestyre 20. desember 1961, fastsatt ved kongelig resolusjon 16. mars 1962. Brukes også som flagg. Tegnet av Truls Nygaard.

Kråkerøy kommune i Østfold fylke. «På blå bunn et omvendt sølv gaffelkors». — Motivet er valgt ut fra Kråkerøy's beliggenhet i Glommas delta,

mellem Østerelven og Vesterelven. Vedtatt i Kråkerøy kommunestyre 1. april 1958, fastsatt ved kongelig resolusjon 8. desember 1961. Tegnet av Paulus Holm.

Paulus Holm

Finland

I Finland har inrikesministeriet under första hälften av år 1961 fastställt följande vapen (här tecknat av *Ahti Hammar*):

Pohjaslahti: I blått fält en ginbalk från vilken åt vardera sidan utväxer tre grankvistar, allt av silver. Fastställt den 20 april 1961. Vapnet återger heraldiskt en känd ås, Salusensärkkä, som befinner sig inom kommunens område. Komponerat av Olof Eriksson.

Strömfors, finska *Ruotsinpyhtää*: I blått fält en av vågskuror bildad sänkt bjälke och däröver ett snedställt kryckkors, vardera av guld. Fastställt den 21 april 1961. Kryckkoret heter på finska *vasararisti* eller ordagrant översatt »hammarkors» och syftar på det gamla järnbruk, kring vilket kommu-

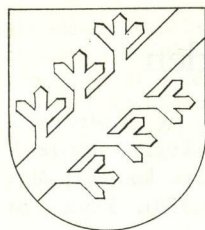
Østfold fylke

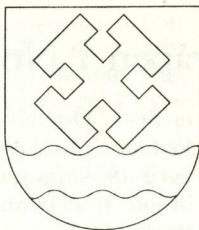
Eidsberg

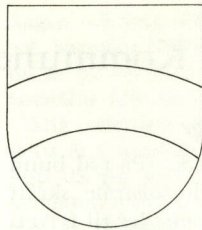
Kråkerøy

Pohjaslahti

Strömfors

Salla

Enontekiö

nen bildats. Den av vågskuror bildade bjälken hänvisar till Kymmene älv och ortens namn. Det finska namnet Ruotsinpyhtää är dock icke en översättning av det svenska, utan betyder Svenska eller Sveriges Pyttis, och då vapnet upptar de svenska färgerna, kan detta anses syfta på första delen av det finska namnet. Komponerat av Ahti Hammar.

Salla: I blått fält en av bågskuror bildad bjälke av silver. Fastställt den 21 april 1961. Vapnet utgöres av en möjligast förenklad heraldisk återgivning av ett fjällandskap. Komponerat av Kaj Kajander.

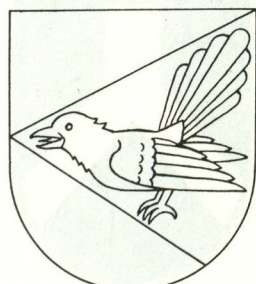
Enontekiö (svensk form *Enontekis*): I blått fält en snöripa av silver med röd beväring. Fastställt den 21 april 1961. Snöripan har antagits som typisk för den lappländska naturen. Komponerat av Olof Eriksson.

Suomenniemi: I fält av silver en blå högervänd spets belagd med en gök

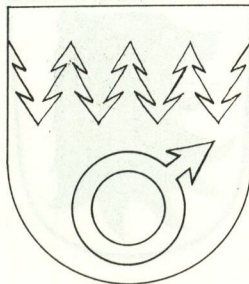
av guld. Fastställt den 21 april 1961. Det finska ordet *niemi* betyder *udde*, vilken här återges med en spets. Även namnets första del kan anses vara representerat i detta talande vapen ty färgerna vitt (silver) och blått är ju färgerna i Finlands (Suomi, genetiv Suomen) flagga. Göken kommer från en mycket känd karelsk visa, i vilken det talas om en gyllene gök. Komponerat av Ahti Hammar.

Rautjärvi: I blått fält ett järnmärke och en av en granskura*) bildad ginstam, vardera av silver. Fastställt den 26 juni 1961. Vapnet bör väl närmast föras till de talande vapnens grupp. *Rauta* betyder järn och *järvi* sjö, och detta återspeglas i järnmärket på blå botten. Komp. av Erkki Paakkinen.

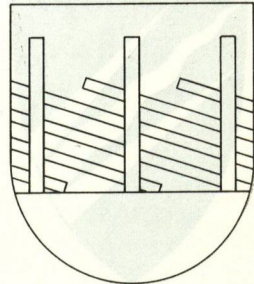
Punkalaidun (svensk form *Pungalaitio*): I blått fält ett genomgående hankgärde stående på en stam, båda av guld. Fastställt den 26 juni 1961. Vapnet är talande, ty *laidun* betyder

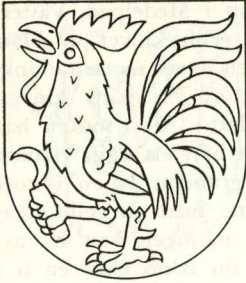
Suomenniemi

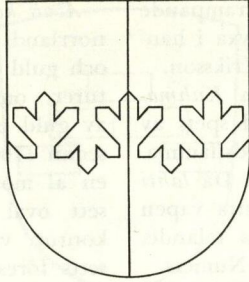
Rautjärvi

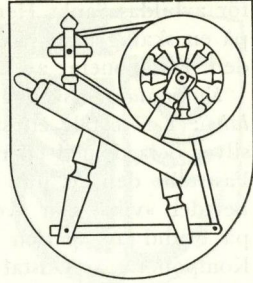
Punkalaidun

Laitila

Varpaisjärvi

Kiikka

»inhägnad betesmark». Komponerat av Gustaf von Numers.

Laitila (svenska *Letala*): I rött fält en tupp av silver med beværing av guld hållende i høyra foten en skölp av silver. Fastställt den 26 juni 1961. Kommunen er ett jordbruksområde og er i synnerhet kjent for sin høns-skötsel. Skölpfen hänvisar til att norra delen av Egentliga Finland sedan gammalt är berömd för sin träslöjd. Komponerat av Ahti Hammar.

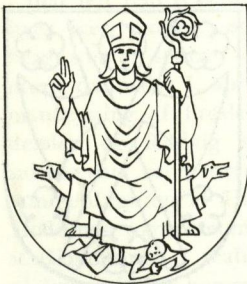
Varpaisjärvi: Skölden kliven og medelst en granskura*) delad av guld og svart. Fastställt den 26 juni 1961. I detta enkla vapen skall granskuran ange ödemarksnatur. Skuran har även antagits enär den kommun, som om-

fattar resten av den forna moderförsamlingen, Nilsjä, i sitt vapen har ett kors av motsvarande grankvistar. Komponerat av Gustaf von Numers.

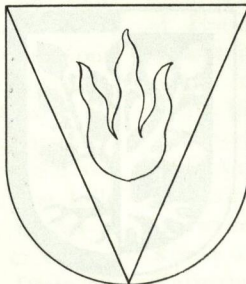
Kiikka: I blått fält en spinnrock av guld. Fastställt den 26 juni 1961. Kommunen har fått sitt sköldemärke därav, att trakten fordom var kjent for sine spinnrockar. Komponerat av T. Takala og Gustaf von Numers.

Nousiainen (svenska *Nousis*): I rött fält Sankt Henrik sittende på en biskopsstol og trampande på en i sköldfoten liggande man, som håller en yxa i handen, allt av guld. Fastställt den 26 juni 1961. Finlands skyddshelgon Sankt Henrik blev i Nousis mördad av en bonde vid namn Lalli, vilken utförde dådet med en yxa. Enligt traditionen satte Lalli efter mordet helgonets mitra på sitt huvud og då han tog den av sig följde håret med. Där-

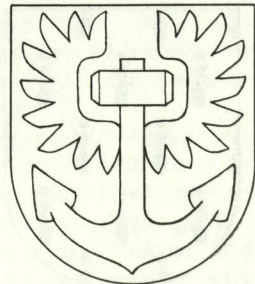
*) Angående dessa skuror hänvisas til en artikkel på annan plats i dette nummer (sida 311-12).

Nousiainen

Kuhmalahti

Parainen

för avbildas Sankt Henrik trampande på en skallig man med en yxa i handen. Komponerat av Olof Eriksson.

Kuhmalahti (svensk form *Kuhmalaks*): I rött fält en störtad spets av silver belagd med en röd eldsflamma. Fastställt den 26 juni 1961. Då *lahti* betyder »vik», kan även detta vapen på grund av spetsen kallas talande. Komponerat av Gustaf von Numers.

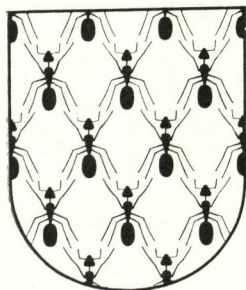
Parainen (svenska *Pargas*): I rött fält en stolpvis ställd bevingad bergsmansslägga, vars skaft nedtill övergår i en ankar-krona med flyn, allt av guld. Fastställt den 26 juni 1961. Vapnet syftar på ortens näringsliv, bergsbruk och sjöfart, medan vingarna vill visa en strävan uppåt och framåt. Komponerat av Gustaf von Numers.

Av de ovannämnda kommunerna är *Parainen* (*Pargas*) en köping, medan alla de övriga är landskommuner.

Bo Tennberg

Sverige

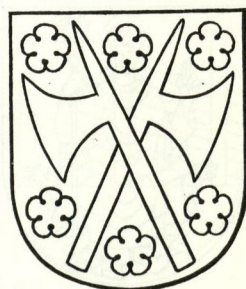
Bjärträ kommun i Ångermanland, Västernorrlands län. »Fält av guld bestrött med stolpvis ställda svarta myror.» *Bjärträ* socken har sedan 1600-talet haft ett sigill visande en ginbalksvis ställd myra. Antaget den 4 oktober 1962 och fastställt av Kungl. Maj:t den 21 december 1962.

Bjärträ

Alnö

Stöde

Alnö kommun i Medelpad, Västernorrlands län. »Fält kluvet av blått och guld vari en al av motsatta tinkturer, omgivet av en bärd kluven av guld och blått.» *Alnö* socken har sedan 1700-talet haft ett sigill visande en al mot bakgrunden av en i stort sett oval platta med oregelbunden kontur, vilken möjligen kan ha avsetts föreställa ön *Alnö* eller en ö i allmänhet. Antaget den 12 april 1962 och fastställt av Kungl. Maj:t den 28 juni 1962.

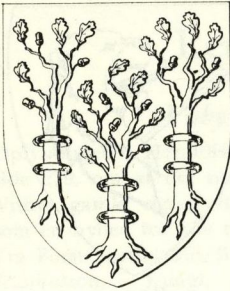
Stöde kommun i Medelpad, Västernorrlands län. »I fält av silver två korslagda blåa yxor åtföljda av sex röda fembladiga blommor.» *Stöde* socken har haft två likartade sigill, det äldres stamp bärande årtalet 1610. Sigillerna visa två korslagda yxor jämte två stjärnliknande bitecken. Antaget den 16 april 1962 och fastställt av Kungl. Maj:t den 28 juni 1962.

Vapnen för *Alnö*, *Bjärträ* och *Stöde* ha utarbetats av stadsarkitekten Hans Schlyter, Sundsvall.

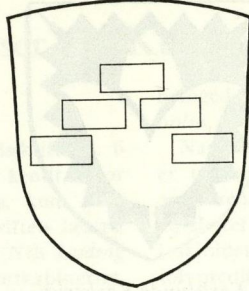
H. S.

Danmark

Siden oversigten i *Heraldisk Tidsskrift* nr. 5, side 186, marts 1962, har i hvert fald seks nye kommuner fået våben.

Ulkebøl

Boestofte

As-Klakring

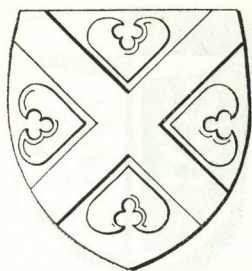
Ulkebøl Kommune, Sønderborg Amtsrådskreds. I rødt felt tre sølv egetræer med oprevne rødder, anbragt: to, ét, hvert med to guld ringe om stammen. — Kommunen ligger på Als. Denne ø var oprindeligt skovklædt, men skoven blev forhugget. For at stimulere nyplantning indførte man, vistnok o. år 1600, den bryllupsskik, at brudgommen skulle plante en eg for bruden. De egeplantninger som opstod på denne måde, de såkaldte »brudgomskobler«, findes delvis endnu i kommunen, f. eks. ved Hutoft, syd for Vollerup, hvor de danner en slags allé i skoven. Disse karakteristiske brudgomskobler er anskueliggjort ved våbenets egetræer og vielsesringe. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 14/3-1962.

Boestofte Kommune, Præstø Amt. I blå felt fem rektangulære sølv sten, hver især vandret, og tilsammen anbragt som en sparre. — Boestofte Kommune dannedes 1. april 1962 ved sammenlægning af Frøslev, Højerup, Lyderslev og Rødvig sognekommuner; sidstnævnte var i forvejen opstået ved sammenlægning af Havnelev og Lille Heddinge sognekommuner, således at storkommunen i realiteten er dannet af fem mindre kommuner. Dette anskueliggøres ved de fem sten. Disse

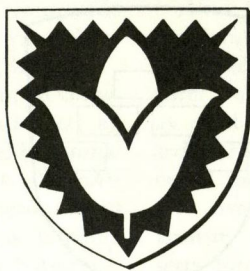
forestiller kridtkvadere, fra gammel tid det karakteristiske bygningsmateriale på Stevns. Figuren symboliserer også den hvide Stevns Klint i det blå hav. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 23/2-1962.

As-Klakring Kommune, Vejle Amt. Lodret delt af blå og sølv, herover et anker mellem to askekviste, alt af modsat farve. — Askekvistene hentyder til navnet As, vistnok oprindeligt Ask-næs. Ankeret repræsenterer Klakring med fiske- og færgen Juelsminde, kommunens hovedstad. Fregatten »Jylland« lå i lang tid ved Juelsminde og et af fregattens ankre findes stadig her som byens vartegn. Tilsammen anskueliggør anker og blade den nære forbindelse mellem hav og løvskov, som er karakteristisk for kommunen. Blåt og sølv er valgt, fordi disse farver allerede tidligere var brugt af kommunen i anden forbindelse. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 16/2-1962.

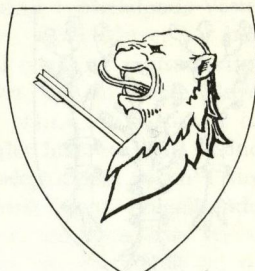
Kornerup-Svogerslev Kommune, Roskilde Amtsrådskreds. I blå felt et Andreaskors ledsaget af fire søblade med spidserne mod midten, alt guld. — Korset står for Sankt Andreas; både Kornerup Kirke og Svogerslev Kirke er indviet til denne helgen. Søbladene

Kornerup-Svogerslev

Karlslunde-Karlstrup

Røsnæs

symboliserer kommunens vandrigdom, især Kornerup Sø, Svogerslev Sø, Bue Sø, Kornerup Å og Lejre Å. Udarbejdet af Ernst Verwohlt. Tegnet af Aage Wulff. Godkendt af Indenrigsministeriet 13/11-1962.

Karlslunde-Karlstrup Kommune, Roskilde Amtsrådsreds. I sort felt med takket sølv skjoldbort en sølv tulipan. — Kommunen er centrum for den gamle Hedebo-kultur, hvis hovedmotiver i broderi og anden ornamentik var stiliserede tulipaner og et trekantmønster som i borten. Udarbejdet af Aage Wulff og Ernst Verwohlt. Tegnet af Aage Wulff.

Røsnæs Kommune, Holbæk Amt. I guld felt hovedet og bringen af en blå løve med guld tænder og rød tunge og med bringen gennemboret af en rød pil. — Figuren symboliserer den kendteste historiske begivenhed som er knyttet til Røsnæs: Valdemar Sejrs søn, Valdemar den Unges død ved et vådeskud under jagt på Røsnæs 28. november 1231. Den blå løve i guld felt er taget fra rigsvåbenet, oprindeligt Valdemarernes slægtsvåben. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 28/2-1962.

S. T. A.

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.